

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 28.02.1977, sp. zn. 5 Cz 4/77, ECLI:CZ:NS:1977:5.CZ.4.1977.1

Číslo: 18/1978

Právní věta: Za zástupce vedoucího organizace ve smyslu ustanovení § 78 odst. 2 zák. práce nelze bez dalšího považovat náměstka ředitele organizace ani vedoucího pracovníka pověřeného krátkodobým zastupováním vedoucího organizace, nýbrž jen takového pracovníka, který jako zástupce vedoucího organizace má postavení statutárního orgánu.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 28.02.1977

Spisová značka: 5 Cz 4/77

Číslo rozhodnutí: 18

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Odpovědnost kárná, Organizace socialistické

Předpisy: 60/1965 Sb. § 78

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 18/1978 sb. rozh.

Za zástupce vedoucího organizace ve smyslu ustanovení § 78 odst. 2 zák. práce nelze bez dalšího považovat náměstka ředitele organizace ani vedoucího pracovníka pověřeného krátkodobým zastupováním vedoucího organizace, nýbrž jen takového pracovníka, který jako zástupce vedoucího organizace má postavení statutárního orgánu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 28. 2. 1977, [5 Cz 4/77](#))

Rozhodnutím ředitele organizace P. K. v O. ze 17. 3. 1976 bylo uloženo navrhopateli kárné opatření. BYlo odůvodněno tím, že se navrhopatel v pracovní době vzdálil z pracoviště a zdržoval se v restauraci; potrestán byl důtkou.

V návrhu na zrušení kárného opatření navrhopatel popíral správnost skutkových údajů uvedených v kárném opatření a současně dovozoval, že ředitel organizace nebyl příslušný toto kárné opatření uložit. Navrhopatel jako technickoprovozní náměstek je zástupcem vedoucího organizace (ředitele) a byl proto toho názoru, že jemu může podle ustanovení § 78 odst. 2 zák. práce uložit kárné opatření vedoucí orgánu, který je organizaci bezprostředně nadřizen, nebo jiný jím zmocněný vedoucí

pracovník tohoto orgánu.

Okresní soud v Ostravě provedl mimo jiné důkaz organizačním řádem organizace a příkazem ředitele č. 12/1974 a zjistil, že zastupování ředitele řeší zvláštní příloha k tomuto organizačnímu řádu. Z příkazu ředitele organizace č. 12/1974 vyplývá, že ředitel po dobu své delší nepřítomnosti bude pověřovat svým zastupováním vedoucí pracovníky (zpravidla náměstky). Tak také navrhovatel byl pověřen zastupováním ředitele opatřením ze dne 14. 8., 25. 8 a 28. 12 1975. Soud tedy vycházel z toho, že v době, kdy se navrhovatel měl dopustit vytykaných porušení pracovní kázně, nebyl statutárním zástupcem ředitele ve smyslu ustanovení § 21 hospodářského zákoníku (zákona č. 109/1964 Sb.) 1), poněvadž v té době byl ředitel přítomen a svou funkci vykonával. Soud přihlížel však k tomu, že navrhovatel je zástupcem ředitele v případě krátkodobého zastupování a že na základě své pracovní náplně má značná oprávnění, která, jak z této pracovní náplně vyplývá, je třeba vykládat extenzívně; kromě toho byl navrhovatel častěji pověřován statutárním zastupováním. Dospěl proto soud k závěru, že kárné opatření nemohl uložit navrhovateli ředitel organizace, nýbrž vedoucí orgánu, který je organizaci bezprostředně nadřízen (§ 78 odst. 2 zák. práce). Z těchto důvodů usnesením kárné opatření zrušil.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že tímto usnesením soudu byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Ze statutu i z organizačního řádu organizace, proti níž návrh na zrušení kárného opatření směřoval, vyplývá, že jde o organizaci příspěvkovou, která má právní subjektivitu a jejím statutárním orgánem je ředitel. Zastupování ředitele nebylo upraveno organizačním řádem, ale bylo vyhrazeno zvláštní příloze organizačního řádu. Za zatím vydána nebyla, ale věc byla prozatím řešena příkazem ředitele č. 12/1974, jímž bylo stanoveno, že jako zástupce ředitele v době jeho delší nepřítomnosti (více než dva dny) bude ředitel pověřovat vedoucí pracovníky (zpravidla náměstky), a to vždy písemně, při čemž tento zástupce bude mít pravomoc statutárního orgánu. Závěrem se v tomto příkazu uvádí, že krátkodobým zastupováním ředitele je myšleno nestatutární zastupování organizace příslušnými náměstky nebo vedoucími pracovníky z úseku ředitele tak, jak to má na mysli ustanovení § 21 a § 22 hospodářského zákoníku. To znamená, že takovýto zástupce podniku může činit jménem organizace všechny právní úkony nutné ke splnění svých pracovních úkolů.

Podle ustanovení § 78 odst. 2 zák. práce ukládá vedoucímu organizace a jeho zástupci kárná opatření vedoucí orgánu, který je organizaci bezprostředně nadřízen, nebo jiný jím zmocněný vedoucí pracovník tohoto orgánu. Vedoucí organizace ve smyslu tohoto zákonného ustanovení je její statutární orgán, který je oprávněn jednat jménem organizace ve všech věcech [§ 21 ods. 1 zákona č. 108/1964 Sb. /hospodářského zákoníku, jehož úplné znění bylo vyhlášeno pod č. 37/1971 Sb./ a § 9 věta první, zák. práce]. V daném případě vzhledem k tomu, co bylo shora uvedeno, byl tímto statutárním orgánem ředitel organizace. Jeho zástupcem ve smyslu ustanovení § 78 odst. 2 zák. práce mohl být jen ten pracovník, kterého ředitel organizace po dobu své nepřítomnosti či jiného zaneprázdnění pověřil, aby jej zastupoval, což znamená, aby jednal jménem organizace ve všech věcech.

Je účelem ustanovení § 78 odst. 2 zák. práce, aby vedoucímu organizace a jeho zástupci ukládal kárná opatření vedoucí orgánu, který je organizaci bezprostředně nadřízen, aby tak byla zajištěna pokud možno největší objektivita při ukládání kárných opatření těmto statutárním orgánům, což by nebylo v případě, kdyby kárné opatření jim ukládal některý z jiných vedoucích pracovníků organizace (§ 9 zák. práce). Tento účel by ovšem nebyl dosažen, kdyby se připustilo, aby vedoucí nadřízeného orgánu ukládal kárná opatření i ostatním vedoucím pracovníkům organizace (§ 9 zák. práce), kteří jsou vedoucímu organizace podřízeni a kterým on ukládá a stanoví úkoly. Ze samotné

funkce náměstka ředitele organizace nevyplývá, že by byl statutárním zástupcem ředitele, nýbrž je oprávněn jako orgán organizace činit jménem organizace právní úkony vyplývající z jeho funkce stanovené organizačním předpisem (§ 9 odst. 1, věta druhá, zák. práce). Tak také v daném případě byla navrhovatel jako náměstku ředitele pro technický a provozní úsek stanovena pracovní náplň jeho funkce s výpočtem právních úkonů, které může za organizace činit. Byť by byl rozsah těchto úkonů sebeširší, neznamená to, že navrhovatel byl statutárním zástupcem ředitele. Je třeba ještě poznamenat, že pojem zástupce ve smyslu ustanovení § 78 odst. 2 zák. práce nemá nic společného s institutem zastoupení ve smyslu ustanovení § 22 hospodářského zákoníku, případně § 14 a násl. zák. práce. Tu jde totiž o zástupce vedoucího organizace a nikoliv o zástupce organizace. Jak již bylo uvedeno, zástupce ředitele má postavení statutárního orgánu a jeho oprávnění vyplývá přímo z organizačního předpisu, podle něhož takový zástupce ředitele v době nepřítomnosti ředitele je oprávněn jednat jménem organizace v rozsahu pravomoci statutárního orgánu (v daném případě v rozsahu příkazu ředitele č. 12/1974, třetí odstavec). Od takového zástupce ředitele je nutno odlišovat náměstka ředitele, který může jednat jménem organizace jen ve věcech týkajících se svěřeného mu úseku, a to i v době přítomnosti ředitele.

Proto závěr soudu v této věci, že vzhledem k velkému rozsahu pracovní náplně navrhovatele vzhledem k tomu, že byl vícekrát pověřen ředitelem v případě jeho nepřítomnosti, aby jej zastupoval, je nutno navrhovatele považovat za zástupce vedoucího organizace (§ 78 odst. 2 zák. práce), nemá oporu v zákoně ani v organizačním předpisu. Z té okolnosti, že navrhovatel byl zástupcem ředitele pro krátkodobé zastupování, jak na to rovněž soud poukazoval, se nedá pro tento závěr také nic dovodit, neboť z organizačního předpisu (příkazu ředitele č. 12/1974, poslední odstavec) vyplývá, že krátkodobým zastupováním se rozumí, jestliže takový zástupce podniku může činit jménem organizace všechny právní úkony nutné ke splnění jeho pracovních úkolů.

Poněvadž tedy soud v projednávané věci vycházel z nesprávného právního názoru a v důsledku toho kárné opatření zrušil, porušil zákon v ustanovení § 78 odst. 2 zák. práce, neboť v daném případě, jak již bylo shora dovozeno, byl ředitel organizace oprávněn navrhovatel kárné opatření uložit, když k tvrzenému porušení pracovní kázně došlo v době, kdy navrhovatel funkci zástupce ředitele nevykonával.

1) Úplné znění zákona se změnami a doplňky bylo vyhlášeno pod č. 37/1971 Sb.; změna i v zákoně č. 144/1975 Sb.